

О.В. Крухмаль, ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”

ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ В УМОВАХ КРИЗИ

Сучасний стан банківського сектора підтверджує необхідність його реформування з метою забезпечення ефективного виконання функцій фінансового посередництва, що сприяє розвитку економіки в цілому. Найважливішим елементом забезпечення фінансової стійкості банківської системи є фінансова стійкість банків, яка є постійною в часі і залишається постійною за різних умов функціонування банку, незважаючи на ступінь впливу внутрішніх та зовнішніх факторів. Оцінка фінансової стійкості є важливою складовою її забезпечення.

Для детального аналізу суті фінансової стійкості слід розрізняти фінансову стійкість банківської системи та фінансову стійкість банку. З макроекономічних позицій фінансова стійкість характеризує процес розвитку банківської системи в цілому. Фінансова стійкість банківської системи є її якісною характеристикою, що означає такий динамічний розвиток всіх елементів банківської системи, при якому реалізуються її сутність та призначення в економіці. При цьому фінансова стійкість окремих банків або нестійкий стан окремих банків можуть бути невідчутними для системи та не впливати на її фінансову стійкість. Іншим поняттям є фінансова стійкість окремого банку, яка знаходиться у тісному взаємозв'язку із стійкістю банківської системи в цілому.

Досвід успішних в умовах ринку банків переконує в тому, що їхній стійкий розвиток залежить від сукупності таких властивостей, як гнучкість і швидкість реакції на зміни кон'юнктури ринку, конкурентоспроможність продуктів та банку в цілому, інвестиційна активність, висока ліквідність і фінансова стабільність, широке використання інноваційних факторів для саморозвитку.

Фінансову стійкість банку слід розглядати в контексті таких базисних елементів, як стабільність діяльності банку, стійкість проти впливу факторів зовнішнього та внутрішнього характеру, спроможність відновлювати свої функції після потрясінь.

Фінансова стійкість банку як якісний стан може бути класифікована за різними ознаками. За часом забезпечення розрізняють довгострокову та короткострокову стійкість. За характером збалансованості можна виділити збалансовану фінансову стійкість та з нестійкою рівновагою.

Проте поняття фінансової стійкості не можна розглядати окремо від умов, в яких функціонує банк, зокрема стану банківської системи. Доцільно розглядати три можливі ситуації. Перша – фінансова стійкість

за постійних (стабільних) і сприятливих умов зовнішнього середовища. У цьому випадку оцінка фінансової стійкості має базуватися на аналізі внутрішніх факторів, що її визначають. Друга ситуація – фінансова стійкість за активного розвитку банківської діяльності, швидкого нарощення активів, зобов'язань банку, обсягів його операцій. У таких умовах оцінка фінансової стійкості має базуватися на аналізі збалансованості розвитку банку, тобто оцінці адекватності збільшення активів розміру капіталу, оцінці ризиковості банківської діяльності. Третя ситуація – фінансова стійкість банку при негативному впливі зовнішніх факторів, депресивному стані банківської системи або економіки країни в цілому.

Вважаємо, що питанням оцінки та забезпечення фінансової стійкості банків в умовах нестабільного або кризового стану банківської системи необхідно приділяти особливу увагу. Фінансова стійкість банків у такій ситуації суттєво залежить від низки зовнішніх факторів. І запасу фінансової стійкості може не вистачити при постійному відтоку ресурсів, погіршенні платоспроможності дебіторів навіть при високих показниках достатності капіталу та значних обсягах резервів. При ознаках кризового стану у фінансовому або банківському секторі оцінка фінансової стійкості окремих банків має базуватися на аналізі зовнішніх факторів, що її визначають, а саме: загальноекономічних, соціально-політичних, фінансових та достатності запасу фінансової стійкості для протистояння негативному впливу зовнішніх факторів.

Таким чином, оцінку фінансової стійкості банку необхідно проводити на основі аналізу адекватності розвитку банку відповідно до умов економічного середовища і загальної ділової активності.

Крухмаль, О.В. Оцінка фінансової стійкості комерційних банків в умовах кризи [Текст] / О.В. Крухмаль // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика : збірник тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції (21-22 травня 2009 р.). — Суми : УАБС НБУ, 2009. — Т. 1. — С. 63-64.